

DRIEPAS

Verenigingsblad van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo

Jaargang 35

nr. 2

juli 2018

In dit nummer:

**In gesprek
met:
Grada
Johanna
Verweijen-
Steenkamp**

**Wie is Carlos
Spaen
(aanvulling)**

**In gesprek
met:
Jan van
Bethraij**

AVG

www.hkdgl.nl

In dit nummer:

Inhoudsopgave 2

Voorwoord 3

Colofon 3

In gesprek met Grada Johanna Verweijen-Steenkamp. 4

Over haar jeugd als boerendochter in Groessen.
Een bijdrage van Agnes van Beurden

Wie was Carolus Spaen? 10
Aanvullingen op deze in 1994 geplaatste vraag.

In gesprek met: Jan van Bethraij 14
Een bijdrage van Agnes van Beurden.

AVG 21

Verenigingsnieuws 22

Jaarprogramma 23

Toen en Nu 24

Bij de voorkant.

Op de voorkant een uitsnede uit de naaststaande foto. Behorende bij het artikel in gesprek met Jan van Bethraij in deze Driepas.

De Beerenclauw anno foto uit de collectie Stolk.

Beste lezer,

Nu het bestuur weer voltallig is, hebben we onze prioriteiten nog eens doorgesproken.

Zichtbaarheid staat op nummer 1.

De resultaten hiervan kunt u zien op onze website. Ondertussen zijn namelijk al de eerste tien jaargangen van de Driepas na te lezen op de website. Ook worden nieuwsfeiten gepubliceerd en up-to-date gehouden. In de winkel kunt u zien wat wij te koop aanbieden.

Wij kijken ook kritisch naar onze bibliotheek en boeken die niets van doen hebben met onze gemeente en of naaste omgeving zullen plaats maken.

Een van onze recente ingestroomde vrijwilligers is druk doende al de archiefstukken te inventariseren.

Met de gemeente hebben we nu een drietal keer gesproken over het nieuwe stimuleringsbeleid en de gevolgen daarvan voor onze vereniging. Het is duidelijk dat er zaken gaan veranderen en ook dat er zaken gelijk blijven. Wat gaat veranderen is dat een vereniging zelf verantwoordelijk is zijn toekomstbestendigheid. Dit betekent onder meer dat de uitgave van de Driepas kostendekkend zal moeten worden. Het bestuur zal in september daarover spreken en met voorstellen komen in de volgende jaarvergadering ten aanzien van de hoogte en structuur van de contributie.

Dan nog even over 25 mei. Op deze dag is de nieuwe Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) ingegaan, dit zal u niet zijn ontgaan. Ook wij moeten ons aan deze AVG houden. Daartoe hebben we een privacyverklaring voor de ledenadministratie opgesteld. Deze verklaring treft u aan in deze Driepas.

Ik wens u veel leesplezier en voor degenen die van de zomer naar elders gaan, goede reis.

Piet Bus
secretaris

Driepas is een uitgave van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo en verschijnt drie a vier maal per jaar.

Losse nummers € 3,00.

Driepas is een begrip uit de bouwkunst: drie elkaar snijdende cirkels die samen een driehoek vormen, veelvuldig toegepast in gotische kerkvensters. In profane zin gebruikt als symbool voor de samenwerking van de kerkdorpen Duiven, Groessen en 't Loo.

Redactieadres:

redactie@hkdgl.nl of
Remigiusplein 9
6921 BL Duiven

Bestuur:

bestuur@hkdgl.nl

Voorzitter:

P. Bus

Secretaris:

secretariaat@hkdgl.nl
P. Bus

Penningmeester:

E. Scheeres
penningmeester@hkdgl.nl
IBAN: NL54RABO0315407484
BIC: RABONL2U

Lid:

C. Smits
A. van Beurden

Secretariaat:

secretariaat@hkdgl.nl of
Remigiusplein 9
6921 BL Duiven

Internet:

www.hkdgl.nl

Oplage: 300 stuks

Het lidmaatschap van de Historische Kring kost €14,00 per jaar; het partner- of gezinslidmaatschap € 5,20 extra per jaar.

Leden en abonnees buiten de gemeenten Duiven, Zevenaar en Westervoort betalen € 3,50 als bijdrage in de verzend- en portokosten. Opzeggen van lidmaatschap of abonnement uitsluitend schriftelijk voor 1 december van het lopende jaar. Uit de uitgave mag niets worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming vooraf en zonder bronvermelding.

In gesprek met: Grada Joh. Verweijen-Steenkamp

Een gesprek met de Mevr. Grada Johanna Verweijen-Steenkamp (geb. 1929) over haar jeugd als boerendochter in Groessen.

Aanleiding

Mevr. Verweijen nam contact op met de HKDGL naar aanleiding van het verhaal van de Gebr. Meuwssen in de Driepas 2017, omdat haar broer Piet Steenkamp daarin werd vermeld.

Mevr. Verweijen wilde graag vertellen over haar leven als meisje op de boerderij in Den Oldenhoek in Groessen in de eerste helft van de 20ste eeuw. Mevr. Verweijen vermoedt dat het gezin woonde op nummer G220 (vroeger had elk huis in Groessen een nummer); haar ouderlijk huis is al jaren geleden gesloopt.

Ontmoeting over haar harde, werkzame leven op de boerderij

Toen ik bij haar thuis aanbelde, deed haar schoondochter Wendy Verweijen-Keultjes open.

Wendy zat gelukkig bij ons gesprek, want het Groessens dialect kon ik niet altijd verstaan.

Mevr. Verweijen stak meteen van wal. Haar herinneringen kon ze nog helder voor de geest halen. Ze vertelde meteen het allerergste wat ze heeft meegemaakt; haar vader stierf in 1940, toen ze pas 9 jaar oud was. Een enorme schok voor het hele gezin. Moeder Steenkamp bleef met 10 kinderen op de kleine boerderij achter.....Jan, Anneke, Mienieke, Mart, Piet, Marie, Bets, Rieks, Grada en Doortje.

Moeder besloot op de boerderij te blijven om samen met de kinderen de schouders eronder te zetten en zo haar tien kinderen te kunnen onderhouden.

Inmiddels zijn alle broers en zussen van Grada al overleden.

Dagelijks leven op de boerderij

Mevr. Verweijen: "We hebben altijd heel hard moeten werken om ons dagelijks kostje te kunnen verdienen"" .

Het hele jaar door werd er gewerkt om elke dag elf monden te kunnen voeden; in de zomer moest er al eten geweekt, gerookt en gedroogd worden om de winter door te komen. Want geld om elders eten te gaan kopen, was er niet in dat gezin....

Er was dagelijks veel te doen en iedereen hielp mee: koeien melken, boontjes afhalen, bessen plukken, rogge en haver binden, groente, fruit en vlees wekken.....

Voor al in de zomer bij daglicht werden er lange dagen gemaakt. Om vier uur in de ochtend werden alle kinderen uit bed gehaald. Nog voordat de school begon, hadden ze moeder al flink geholpen.

Zusterhuis, J.A.J.M. Frijhoff

Om 8 uur gingen de kinderen lopend naar de kerk voor de mis. Daarna gingen ze meteen door naar

school. Tussen de middag liepen ze weer naar huis voor het warme eten; daarna weer terug naar school. En zodra de kinderen uit school kwamen, werden ze weer aan het werk gezet.

St. Antoniusgesticht, rond 1920 uit: www.liemershistorie.nl

De meisjes gingen naar de meisjesschool in het zusterhuis aan de Dorpstraat. Nu is dit gebouw garage Bedeaux.

Het zusterhuis werd in 1906 gebouwd en geschonken door de ongehuwde Groessense landbouwer Jan Wolters. Wolters bedong, dat er in het zustershuis een bewaarschool, meisjesschool moest komen. Grada leerde daar ook koken en naaien. Na de vijfde klas op 11 jarige leeftijd ging ze van school af. Ze moest geld gaan verdienen van moeder; ze ging als dienstmeisje bij andere gezinnen in Groessen werken.

De jongens gingen naar de jongensschool in Groessen. Die stond op de splitsing van de Leuvensestraat en de Achtergaardsestraat rechts van de huidige Johannesschool die in 1976 is geopend. De oude school is in 1924 geopend als openbare school. In 1926 is die school aan het kerkbestuur overgedragen en werd het een jongensschool. Na enkele verbouwingen zijn de jongens en meisjesschool hierin samengevoegd.

De in 1924 gebouwde openbare, later RK school te Groessen (1960)

Zomervakantie en wecken

Moeder Steenkamp was altijd blij met de zomervakantie, want dan had ze veel extra handen die haar hielpen. De kinderen konden helpen in de moestuin, o.a. sperziebonen, tuinbonen en snijbonen plukken, bessen plukken en daarna wecken.

Het was ondenkbaar, dat je in de winter maar ook ergens groenten of fruit had kunnen kopen.

Er werd volop geweckt. Voor elf monden was er veel groenten en fruit nodig om de winter door te komen.

De beste groenten en fruit werden geweckt. De slechte exemplaren werden meteen opgegeten.

Er werd zuurkool gesneden en in het zout in een Keulse pot gelegd.

Pruimen en appelmoes werden ingemaakt.

Erwten, bruine en witte bonen werden met struik en al uit de grond getrokken en op zolder te drogen gehangen.

In het najaar werden er smoutappeltjes geweckt. Smoutappeltjes zijn gedroogde, zoete appeltjes gebakken in reuzel.

De appeltjes werden gedroogd bij de bakker op zolder boven de oven. Dat deed de bakker zomaar voor zijn vaste klanten.

Mevr. Verweijen weet nog, dat er bij het telen van de bonen geen kunstmest gebruikt mocht worden, want dan gingen de deksels van de weckflessen los zitten.

Wassen

Wassen gebeurde vroeger in een kookpot. De kleding werd ingesmeerd met groene zeep

De pot werd gevuld met koud water en samen met de kleding er al in op temperatuur gebracht

De kleding werd met de hand rondgedraaid en daarna op een wasbord schoongeborsteld. Daarna werd het opgehangen om te drogen.

November slachtmaand

Jaarlijks slachtte haar broer in november twee varkens op de boerderij. Bijna al het vlees werd gegeten; alleen de hersenen werden weggegooid. Het bloed werd opgevangen en daar werd bloedworst van gemaakt.

De mooie stukken vlees (ham, schouders, zijen) werden ingezouten en bleven drie weken in het zout liggen. Daarna werden ze afgewassen en te drogen gehangen. Dan werden ze droog op zolder in de spekkast gehangen. Op zondag werd hier vlees van gesneden, een echt zondagse lekkernij. Doordeweeks werd er vet spek gegeten.

De lever, en het hart werden vers gegeten. Ook dit vlees smaakte heerlijk.

Braadvlees en soepvlees werd geweekt.

Er werd zelf worst gemaakt: metworst, zwoerdjesworst (voor bij de boerenkool), zwaardemaag, leverworst.

Van de restjes vlees werd worst gemaakt; restjes vet en restjes vlees werden door de vleesmolen gehaald, dan had je metworst. En daarna de worst nog koken of drogen.

Zwaardemaag is worst van de kop van het varken.

Er werd ook smout gemaakt. Smout is een ouderwetse naam voor reuzel. Reuzel is dierlijk vet, meestal van de varkensbuik. Reuzel krijgt men door spek te smelten: wat overblijft is het vet en kaantjes (harde stukjes). Heerlijk op de boterham.

Voordat de winter aanbrak, stonden er veel gevulde weckflessen in de kelder klaar.

Moeder keek elke week de weckflessen na. Als ze lelijke plekjes zag in de potten of potten met een losse deksel, dan werden die als eerste leeggegeten.

Slachtten

Halverwege de zomer raakte het vlees langzamerhand op. Via het Veefonds, een veeverzekering (o.a. noodslachting van koeien met een gebroken poot werden daar aangeboden) kwam het gezin weer aan vers vlees en begon het bereiden en wecken opnieuw.

Het vlees werd weer gebruikt om te braden, te wecken, te drogen of om zelf worst van te maken.

Schoonmaken bij feestzaal Holland

Grada ging regelmatig samen met haar zussen schoonmaken o.a. bij de feestzaal van Holland in de Dorpsstraat. Ze verdienden er ieder 12 gulden mee, best veel geld voor die tijd. Maar daar moest wel hard voor gewerkt worden; schoonmaken, vloeren boenen..... Ze begonnen 's morgens om 7 uur en werkten door tot de andere dag half vier in de nacht, dit een keer na twee bruiloften.

J.A.J.M. Frijhoff: Dorpsstraat Groessen, met links in de verte hotel Holland, rond 1910

De mooiste dag van het jaar

Mevr. Verweijen vertelde, dat de Groessense kermis met het Groessense schuttersfeest het hoogtepunt van het jaar was.

Groessense kermis met schuttersfeest

Het was traditie, dat met de kermis alle kinderen uit het gezin Steenkamp met nieuwe kleren, nieuwe schoenen, en soms nieuwe sjaals en een hoedje de deur uit gingen.

Alle kleding werd zelf genaaid door de meisjes.

De driedaagse Kermis begon met het koningsschieten. Mevr. Verweijen is er nu nog heel trots op, dat twee broers en twee zussen schutterskoning en schutterskoningin zijn geweest. De koning en de koningin werden traditiegetrouw thuis feestelijk opgehaald.

Maar wat de schutters niet wisten was, datGrada op wacht stond voor de kelderdeur, want ze was bang, dat de schutters het vlees uit grote soeppen in de kelder haalden, want dat was immers al eens eerder gebeurd!

Alle kinderen "kregen" van moeder kermisgeld mee. Nou ja kregen.... eigenlijk hadden ze dat zelf verdiend door het hele jaar door hard te werken op de boerderij. En als moeder het geld uitdeelde, zei ze meteen erbij; "Niet alles opmaken!". Grada luisterde braaf naar haar moeder.

Nou was het tijdens de kermis de gewoonte, dat de jongens altijd de drankjes voor de meisjes betaalden, dus Grada had meestal wel geld over.

Na het koningsschieten ging men naar de kermistent. Feestvieren. Maar het moest niet uit de hand lopen. Daarom was het verboden, dat er jenever werd geschonken. Veldwachter Vermeulen was streng; menigmaal heeft hij jenever in beslag genomen en naar het gerechtsgebouw in Arnhem gebracht. Gelukkig kon men drie maanden nadien, de in beslag genomen jenever daar weer ophalen. Wijn en bier mocht er toen wel geschonken worden.

Al duurde de kermis drie dagen, moeder Steenkamp vond één dag feesten wel genoeg voor haar kinderen.

Kerstmis heeft de jonge Grada nooit als een feestdag ervaren. Het was dan natuurlijk winter en koud. De koeien moesten sowieso altijd gemolken worden. Soms was het water bevroren in de waterput buiten. Dan moest er een paar keer per dag water gesjouwd worden naar de koeien.

Al mocht er met Kerstmis niet gewerkt worden, de kinderen moesten wel drie keer per dag lopend naar de kerk voor de mis en het lof; dan bleef er van de feestdag niet veel meer over.

J.A.J.M. Frijhoff : Dorpstraat GROESSEN
De Dorpstraat kreeg rond 1940 straatstenen.

Naar de veemarkt in Doetinchem

Een paar keer per jaar ging de jonge Grada met haar man Louis naar de veemarkt in Doetinchem. Dat was echt een extra uitje. Immers alles was zelf in Groessen te koop: er waren vijf bakkers, kruideniers, een stoffenwinkel, een schoenmakerij, er waren klompen te koop, een smid, een winkel met huishoudelijke artikelen.

Melk, vlees en eieren hadden ze zelf. Groenten en fruit kwam uit eigen tuin.

Wanneer Grada naar Doetinchem ging, vroeg moeder steevast: "Neem je een lekker visje voor me mee, Grada?".

J.A.J.M. Frijhoff : Postkantoor Groessen, rond 1920
Links J. van Leeuwen, midden G. Bloemberg, rechts H. Derksen

Grada kreeg haar eerste fiets

Toen Grada achttien jaar werd, kreeg ze van moeder haar eerste fiets. Daardoor kon ze ook in Arnhem aan de slag als dienstbode. Ze fietste dagelijks helemaal naar de Hoogkamp naar "rijke" gezinnen. Eenmaal legde een vrouw des huizes geld op tafel om Grada uit te testen; was Grada wel eerlijk en stal ze niet? Grada voelde zich beledigd. Grada was niet op haar mondje gevallen en durfde te zeggen: "Als u het nog één keer doet, neem ik het geld mee".

Grada nam altijd een appeltje mee voor op de terugweg naar Groessen, want dat werken en fietsen maakte wel hongerig.

De oorlog en de evacuatie

Na jaren van een slechter wordende gezondheid, stierf Grada's vader in 1939. Een verschrikkelijke slag voor het gezin.....

J.A.J.M. Frijhoff : R.K. Kerk Groessen

In 1940 vorderden de Duitsers al vroeg in de oorlog de paarden van heel Groessen. Het leven werd nog zwaarder...

De Duitsers wilden weten, hoeveel dieren er op de boerderij verbleven. Al het vee werd geregistreerd. De Duitsers vorderden elk jaar wat vee, waarvoor de Duitsers maar een klein prijsje betaalden. Het lukte gelukkig wel om jaarlijks buiten de Duitsers om stiekem een kalf achter te houden, vet te mesten en het later stiekem te slachten voor eigen gebruik.

In november 1944 kregen alle Groessense gezinnen en dus ook het gezin Steenkamp het bevel om te evacueren. Dit bevel kwam niet onverwacht. Van te voren was het vee al naar veilige plekken in de Achterhoek ondergebracht. Moeder Steenkamp trok lopend met een kar vol weckflessen en de 10 kinders via Wehl, Loil, Silvolde naar Sinderen. Daar leefden ze tot de oorlog was afgelopen. Toen ze na de oorlog terugkeerden in Groessen, troffen ze hun huis gelukkig nog intact aan.

Bruiloft

En toen kwam toch de dag, dat Grada het huis uit ging om te trouwen met Louis, op 14 mei 1957.

Moeder was er niet blij mee. Grada was een fijn meisje om thuis te hebben. Grada sliep vaak bij haar moeder in bed.

Grada herinnert zich haar haar trouwdag al was het het gisteren gebeurd.....Grada trouwde in 1957. Om de kosten te drukken, trouwde ze op dezelfde dag als haar zus Doortje. Ze gingen samen naar Arnhem om de stof voor de bruidsjurk uit te kiezen, want ook deze kleding werd zelf genaaid.

"Natuurlijk" leidde heerom Pater Hubertus Verweijen, oom van de bruidegom de kerkelijk huwelijksviering van beide zussen in de Sint-Andreas kerk in Groessen. Voor beide bruidsparen was er een auto geregeld. Alleen ...de auto voor Grada en haar toekomstige man Louis hield er al snel mee op, zodat ze uiteindelijk toch lopend naar het gemeentehuis gingen.

Het feest werd natuurlijk gevierd bij feestzaal Holland (nu Gieling). En de kosten? Ook dit weet Grada nog. 1100 gulden, want ja, er waren drie families uitgenodigd.

De Groessense parochie was heel trots op "hun" heerom Pater Hubertus Verweijen. Heerom kwam jaarlijks op hoogtijdagen de mis opdragen: Advent, Kerstmis, Pasen, Allerzielen en kerkelijke huwelijksinzegeningen van familieleden.

Eigen gezin

Grada kwam te wonen aan de Leuvensestraat 7 in Groessen. Haar man Louis was daar als baby "geadopteerd" door zijn tante Dina van Bertray, wier huwelijk kinderloos bleef. Louis nam de boerderij van deze tante over.

De strenge Groessense Pastoor Schoenmakers hoefde bij het jonge echtpaar niet "langs te komen". Mevr. Verweijen werd spoedig moeder van een zoon. Daarna kreeg ze nog vijf kinderen. Helaas kreeg haar man Louis al op tamelijk jonge leeftijd ernstige schouderklachten; hij kon daardoor veel zware werkzaamheden op de boerderij niet meer uitvoeren. Omdat Mevr. Verweijen al vroeg geleerd had, wat hard werken was, kwam haar ervaring nu goed van pas op de boerderij. Zodoende klom Mevr. Verweijen zelf achter het stuur van de trekker, stond ze zelf te hooien, stond ze op de ladder, verzorgde ze de koeien, varkens en kippen, laadde ze de varkens in de vrachtwagen samen met de hulp van burenen.

Geen foto's

Mevr. Verweijen heeft nauwelijks foto's van haar ouderlijk gezin. Er werden nooit foto's gemaakt, dat was alleen voor rijke mensen weggelegd. Alleen voor speciale gelegenheden (o.a. bruiloften) kwam er een fotograaf.

De foto's bij dit artikel komen daarom uit het archief van de HKDGL. (De HKDGL bezit al 20.000! foto's in het digitale archief, die met de geschiedenis van Duiven, Groessen of Loo te maken hebben). De meeste foto's zijn van J.A.J.M. Frijhoff uit de boekjes "Duiven in oude ansichten".

Nu elke zondag feest bij mevr. Verweijen

Mevr. Verweijen is blij, dat ze nu niet meer hard hoeft te werken. Ze kijkt graag tv en kijkt dan het liefst naar kookprogramma's, sport en soaps. Ze geniet heerlijk van haar rust. Haar huis wordt door gezamenlijke inspanning schoongemaakt.

Alleen het koken laat Mevr. Verweijen niet aan anderen over; dit doet ze zelf maar al te graag. Mevr. Verweijen kookt elke dag vers voor haarzelf. Om de paar dagen maakt ze een grote pan soep van verse groenten en vers vlees op de manier, waarop ze dit als kind al geleerd heeft. Deze soep is vermaard bij haar kinderen; ze lepelen graag een bordje van deze soep weg.

Mevr. Verweijen is er heel trots op, dat elke zondagochtend haar kinderen, kleinkinderen,

achterkleinkinderen en schoonkinderen haar op zoeken. Niet allemaal te tegelijk, want dan wordt het een beetje druk. Ze is er heel blij mee, dat alle kinderen het goed met elkaar kunnen vinden.

Wendy voegde eraan toe: "Ma creëert altijd gezelligheid"

Dan zit Mevr. Verweijen op haar praatstoel en vertelt ze over vroeger. En dan hoopt ze over te brengen, dat alle kinderen beseffen, dat ze het momenteel heel goed hebben en tevreden kunnen zijn, omdat zij nu in deze tijd niet zo hard hoeven te werken.

Groessen, april 2018

Agnes van Beurden, Duiven

Pater Hubertus met zijn typische, mooi baard © Collectie ACH, 's-Hertogenbosch
(https://promemorie.verloren.nl/files/images/15667146.pinn.LR_pm20142.pdf)

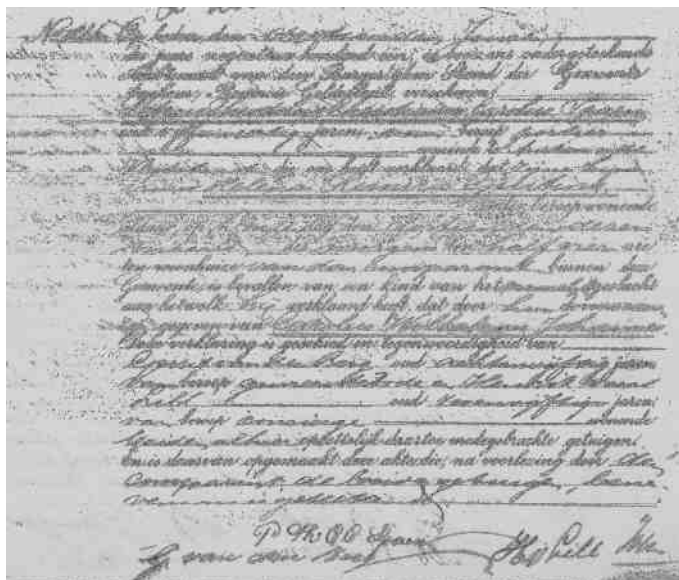
Wie is Carlos Spaen? (aanvulling)

Al enige tijd is de Historische Kring bezig met het optimaliseren en vernieuwen van de website. We willen hierbij de leden en andere geïnteresseerden de mogelijkheid bieden om thuis "vanuit de luie stoel" diverse gegevens in te kunnen zien. Besloten is dan ook om als één van de eerste zaken de oude jaargangen van de Driepas online beschikbaar te stellen. Inmiddels zijn de Driepassen tot en met 2007 gescand en online te raadplegen. Tijdens het scannen en op de website plaatsen van de Driepassen komen er af en toe artikelen voorbij die de moeite waard zijn om nog eens nader te bestuderen.

Zo ook het artikel over "Wie is Carlos Spaen?" in Driepas nummer 2 van 1994 op bladzijde 30 en 31. Is het mogelijk om nu bijna 25 jaar later, mede doordat er steeds meer archieven online te raadplegen zijn, meer gegevens boven water te krijgen over Carlos Spaen.

Het artikel vermeldt dat Carlos Spaen op 13 juni geboren is, vermoedelijk te Arnhem. Maar dat de geboorteplaats slecht te lezen is in het paspoort.

Een snelle zoektocht op internet bij www.wiewaswie.nl levert het volgende op. Een eerste zoekpoging op de naam "Carlos Spaen" levert helaas niets op. Een tweede zoekpoging met de achternaam "Spaen" en de periode "1901" geeft één resultaat nl. Carolus Wilhelmus Johannes Spaen.

Op 13 juni 1901 wordt in Arnhem aangegeven de geboorte van Carolus Wilhelmus Johannes Spaen door zijn vader *Petrus Theodorus Christianus Carolus Spaen oud vijf en veertig jaren van beroep portier wonende te Arnhem in de Vlijtstraat. Hij verklaard dat zijn vrouw Helena Reinira Guitink op donderdag de dertienden dezer maand des*

morgens ten half vier ure ten woonhuize van de comparant (de vader) is bevallen van een kind van het mannelijke geslacht.

Nu de ouders van Carolus bekend zijn is het mogelijk om het gezin met behulp van de sites www.wiewaswie.nl en www.geldersarchief.nl verder aan te vullen. Waar gebruik is gemaakt van andere sites staat dit vermeld bij de bronnen.

Petrus Theodorus Christianus Carolus Spaen, is geboren op 4 november 1855 "des voormiddags ten elf uren" te Arnhem (*zoon van Petrus Antonius Spaen, logementhouder, en Johanna Willemina Willemsen*), overleden te Guilmeo (Argentinië) op 13 november 1922¹.

Petrus Theodorus Christianus Carolus Spaen (schoenmaker), wonende te Den Haag, is gehuwd op 5 september 1894 te Den Haag met **Helena Reinira Guitink**, geboren op 24 september 1857 "des morgens te zeven ure" te Brummen (dochter van Hendrik Guitink, dagloner, en Catharina Winters), overleden te Duiven op 25 januari 1944 "ten twee ure dertig minuten", aangever overlijden is Theodorus Johannes Spaen (landbouwer wonende te Duiven).

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Helena Johanna Hendrika Spaen**, geboren te Den Haag op 30 juni 1895, Getrouwd op 3 januari 1940 te Amsterdam met haar, achterneef, **Theodorus Johannes Spaan**, geboren te Duiven op 9 juli 1873 (*zoon van Reinerus Fredericus Spaan, die een broer is van Petrus Antonius Spaen de hierboven genoemde logement-houder, en Francisca Elisabeth Wiltingh*), overleden te Duiven op 23 juli 1947.
2. **Petrus Wilhelmus Otto Antonius Spaen**, geboren te Arnhem "aan de Parallelweg" op 12 september 1898 "des namiddags ten halfvier ure", ongehuwd overleden te Jisp (NH) op 29 mei 1957.
3. **Carolus Wilhelmus Johannes Spaen**, geboren te Arnhem "in de Vlijtstraat" op 12 juni 1901.

Argentinië

Over de Argentijnse tijd van de familie Spaen verder geen aanvullingen kunnen vinden. Het bevolkingsregister van Arnhem meldt dat de familie vertrekt naar Lacoline in Argentinië. De plaats Lacoline niet terug kunnen vinden op de kaart(en). Mogelijk is de plaats op zijn Nederlands uitgesproken en wist men niet precies hoe deze te schrijven. De website van Henri van Asten vermeld als overlijdensplaats van Petrus Theodorus Christianus Carolus, Guilmeo. Deze plaats ook niet

op de kaart terug kunnen vinden. Mogelijk wordt hiermee de plaats Quilmes bedoeld.

Kaart van Buenos Aires en Quilmes (www.google.nl).

Quilmes is een stad in de provincie Buenos Aires, centraal in Argentinië met een geschat inwoneraantal van 500.000 personen. Het ligt 16 kilometer van de hoofdstad Buenos Aires. Het maakt deel uit van partido Quilmes.

Dit lijkt overeen te komen met het gegeven dat de weduwe Spaen in 1932 uit Buenos Aires komt.

Woonplaatsen

Door de adres-, telefoonboeken en kranten (www.delpher.nl) te combineren is er een goed beeld te vormen waar het gezin door de jaren heen gewoond heeft (zie tabel).

05-06-1894	Petrus Theodorus Christianus Carolus Spaen trouwt te Den Haag met Helena Reinira Guitink.	
30-06-1895	Helena Johanna Hendrika Spaen wordt geboren te Den Haag.	
12-09-1898	Petrus Wilhelmus Otto Antonius Spaen wordt geboren te Arnhem aan de Parallelweg.	
1899	Spaen, P.T.C.C. Klarendalseweg 181, Arnhem (schoenmaker).	Adresboek
1900	Spaen, P.T.C.C. Vosdijk 10, Arnhem (schoenmaker)	Adresboek
12-06-1901	Carolus Wilhelmus Johannes Spaen wordt geboren te Arnhem in de Vlijtstraat.	
1901-1905	Spaen, P.T.C.C. Vlijtstraat 23, Arnhem (huisknecht)	Adresboek
16-07-1906	Spaen, T.T.C.C. Vlijtstraat 23, Arnhem het gezin emigreert dan naar Lacoline in Argentinië.	Bevolkingsregister gemeente Arnhem
23-07-1906	Vlijtstraat 23, Arnhem het gezin emigreert dan naar Lacoline in Argentinië.	Bevolkingsregister gemeente Arnhem
13-11-1922	Petrus Theodorus Christianus Carolus Spaen, overleden te Guilmeo ² in Argentinië	Familiegeschiedenis van Henri van Asten
22-08-1932	Wed. Spaen-Guitink, Emmastraat 42 te Arnhem De weduwe Spaen afkomstig uit Buenos Aires.	Bevolkingsregister gemeente Arnhem
1932	Spaen, geb. Guitink (wed.) van Hasseltstraat 1, Arnhem	Adresboek
1933-1934	Spaen, geb. Guitink (wed.) van Steenstraat 102, Arnhem	Adresboek
14-12-1935	Wed. H.R. Spaen-Guitink, Driekoningendwarsstraat 16 te Arnhem.	Bevolkingsregister gemeente Arnhem
11-01-1936	Wed. P. Spaen—Guitink, Dijkstraat 10, Nijmegen komt van Arnhem, Driekoningendwarsstraat 16	Provinciale Geldersche en Nijmeegsche courant
6-06-1936	Wed. H. R. Spaen—Guitink en dochter, Hertogstraat 1 in Arnhem komt van Dijkstraat 10 te Nijmegen	Bevolkingsregister gemeente Arnhem
25-01-1941	Helena Reinira Guitink overleden te Duiven	

Naturalisatie van Ahn, Michael Simon Joseph Hubert en 24 anderen

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Nr. 1

ONTWERP VAN WET

Nr. 2

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van Wet tot naturalisatie van Michael Simon Joseph Hubert Ahn en 24 anderen.

De toelichtende memorie (en bijlagen), die het Wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Soestdijk, 29 september 1966.

JULIANA.

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat er aanleiding is tot naturalisatie van *Ahn, Michael Simon Joseph Hubert* en 24 anderen, die aan Ons een verzoek daartoe hebben gedaan, met overlegging, voor zoveel nodig, van de bewijsstukken bedoeld in artikel 3 van de wet op het Nederlanderschap en het ingezetenschap (*Stb.* 1892, 268);

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1. Het Nederlanderschap wordt bij deze verleend aan:

1

Ahn, Michael Simon Joseph Hubert, geboren te Eupen (België) 7 mei 1929, landbouwer, wonende te Lontzen (België);

2

Hutschemakers, Maria Josephina, geboren te Noorbeek (Limburg) 20 januari 1932, echtgenote van *Ahn, Michael Simon Joseph Hubert*;

3

Aijmanns, Maria Theresia Elisabeth, geboren te Ottersum (Limburg) 15 oktober 1898, zonder beroep, wonende te Ottersum, provincie Limburg;

4

Biegel, Josephus Elisabeth, geboren te Borgerhout (België) 17 februari 1932, koeltechnicus, wonende te Ekeren (België);

5

Deckers, Victor Franz José, geboren te 's-Gravenhage (Zuid-Holland) 4 januari 1936, koopman, wonende te Venlo, provincie Limburg;

6

Delikat, Janos Imre, geboren te Boedapest (Hongarije) 25 augustus 1933, koopman, wonende te Amsterdam, provincie Noord-Holland;

7

Felkai, Eva, geboren te Boedapest (Hongarije) 9 juni 1933, echtgenote van *Delikat, Janos Imre*;

8

Eichhorn, Harry, geboren te Apolda (Duitsland) 27 november 1943, elektrisch lasser, wonende te Amsterdam, provincie Noord-Holland;

9

van Gelderen, Marinus Leendert, geboren te Zwijndrecht (Zuid-Holland) 17 maart 1913, chauffeur, wonende te Zeist, provincie Utrecht;

10

Hensgens, Konrad Peter Hubertus, geboren te Scherpenzeel (Duitsland) 4 december 1919, landbouwer, wonende te Lontzen (België);

8829 1—3

Aan

de Tweede Kamer der Staten-Generaal

11

Kho, Siem Khway, geboren te Malang (Indonesië) 24 mei 1926, zonder beroep, wonende te Groningen, provincie Groningen;

12

Koo, Hong An, geboren te Bondowoso (Indonesië) 20 oktober 1921, restauranthouder, wonende te 's-Gravenhage, provincie Zuid-Holland;

13

Kruijers, Joannes Hendricus Josephus Toussaint, geboren te Tilburg (Noord-Brabant) 12 maart 1938, kwaliteitscontroleur, wonende te Tilburg, provincie Noord-Brabant;

14

Gombert, Minna Louisa Irma, geboren te Oostende (België) 9 februari 1935, echtgenote van *Kruijers, Joannes Hendricus Josephus Toussaint*;

15

Liem, Hok Tjwan, geboren te Malang (Indonesië) 18 november 1908, controleur, wonende te Hengelo, provincie Overijssel;

16

d'Abo, Georgine, geboren te Swaroe-Boeloeroto (Indonesië) 20 januari 1916, echtgenote van *Liem, Hok Tjwan*;

17

Lopez Gimenez, Desiderio, geboren te Lubrin (Spanje) 11 februari 1927, verkoper, wonende te Utrecht, provincie Utrecht;

18

Oey, Leonie Theresia, geboren te Djakarta (Indonesië) 22 april 1921, montessorileidster, wonende te New York (Verenigde Staten van Amerika);

19

Sannemann, Karl Wilhelm, geboren te Osnabrück (Duitsland) 8 februari 1914, importeur/groothandelaar, wonende te Enschede, provincie Overijssel;

20

Spaen, Carolus Wilhelmus Johannes, geboren te Arnhem (Gelderland) 13 juni 1901, zonder beroep, wonende te Arnhem, provincie Gelderland;

21

Thung, Kim Ek, geboren te Bogor (Indonesië) 3 juni 1921, scheikundig ingenieur, wonende te Rijswijk, provincie Zuid-Holland;

22

Liem, Hian Nie, geboren te Semarang (Indonesië) 8 juni 1927, echtgenote van *Thung, Kim Ek*;

23

de Vliegheer, Arthur Maurice, geboren te Gent (België) 4 november 1932, spinner, wonende te Gent (België);

24

Weinand, Petrus Johannes Lambertus, geboren te Tegelen (Limburg) 13 oktober 1926, fabrieksarbeider, wonende te Zwijndrecht, provincie Zuid-Holland;

25

Zwilling, Armin Richard, geboren te Sonneberg (Duitsland) 4 februari 1906, bedrijfsleider, wonende te Hengelo, provincie Overijssel.

Artikel 2. Deze wet treedt in werking met ingang van de dag na die van haar afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,

Aankondiging van het verlenen van Nederlandschap aan Carolus Wilhelmus Spaen en 24 anderen (Koninklijke Bibliotheek, www.kb.nl)

Over Carolus zelf hebben we nog het bovenstaande kunnen vinden.

Op 29 september 1966 wordt aan Carolus Wilhelmus Johannes Spaen samen met nog 24 andere personen het Nederlandschap verleend. Hij woont dan te Arnhem.

Hoe het verder met hem gegaan is hebben we niet kunnen vinden. Via de website www.delpher.nl, waar een grote hoeveelheid van oude kranten terug te vinden is, is geen overlijdensadvertentie terug gevonden. Ook is er op de sites als www.graftombe.nl en www.online-begraafplaatsen.nl geen inschrijving gevonden.

Met de grote hoeveelheid gegevens van de archieven die de laatste jaren op internet is gekomen is het dus mogelijk om sneller en makkelijker gegevens te vinden. Door sites als wiewaswie.nl, cbg.nl en archieven.nl is het mogelijk om gelijk in een groot aantal archieven te doorzoeken. Door het grote aanbod is het soms wel moeilijk om de juiste persoon terug te vinden maar met de juiste zoekwoorden, filters en wildcards is het mogelijk om de getoonde

hoeveelheid gegevens te beperken.

Met de komst van de nieuwe AVG zijn er door diverse archieven wel gegevens weggehaald die eventueel onder deze wet zouden vallen.

Regelmatig verschijnen er nieuwe gegevens en aanvullingen op de diverse zodat het raadzaam is om regelmatig te blijven checken op nieuwe toevoegingen.

Tjitte Kooy, Duiven.

Bronnen

1 *Familiegeschiedenis van Henri van Asten* <https://gw.geneanet.org/gerverdinck?lang=nl&m=N&v=SPAAN>

In gesprek met: Jan van Bethraij

Een gesprek met de heer Jan Van Bethraij woonachtig in Duiven (geb. 1945) over de genealogie van zijn familie en over zijn jeugd op de Beerenclauw in Groessen.

Aanleiding

Jan had de HKDGL laten weten, dat hij wel een bijdrage wilde leveren aan de rubriek In Gesprek Met....., omdat hij in 2016 een boek heeft geschreven: "Mijn Ontdekkingsreis", over zijn leven, zijn jeugd op de Beerenclauw en over genealogie van de Bethraij's. Daartoe heeft hij veel historisch onderzoek gedaan. Hij heeft het boek in eigen beheer uitgegeven en het blijft in privébezit.

Ontmoeting

Bij binnenkomst vielen mij meteen de geschiedenisboeken en rijen fotoalbums op. Jan heeft voor leraar geschiedenis gestudeerd. Hij heeft nooit aan een school gewerkt, maar hij heeft wel cursussen gegeven. Omdat essentiële levensvragen hem interesseerden, heeft hij later ook nog theologie en levensbeschouwing gestudeerd.

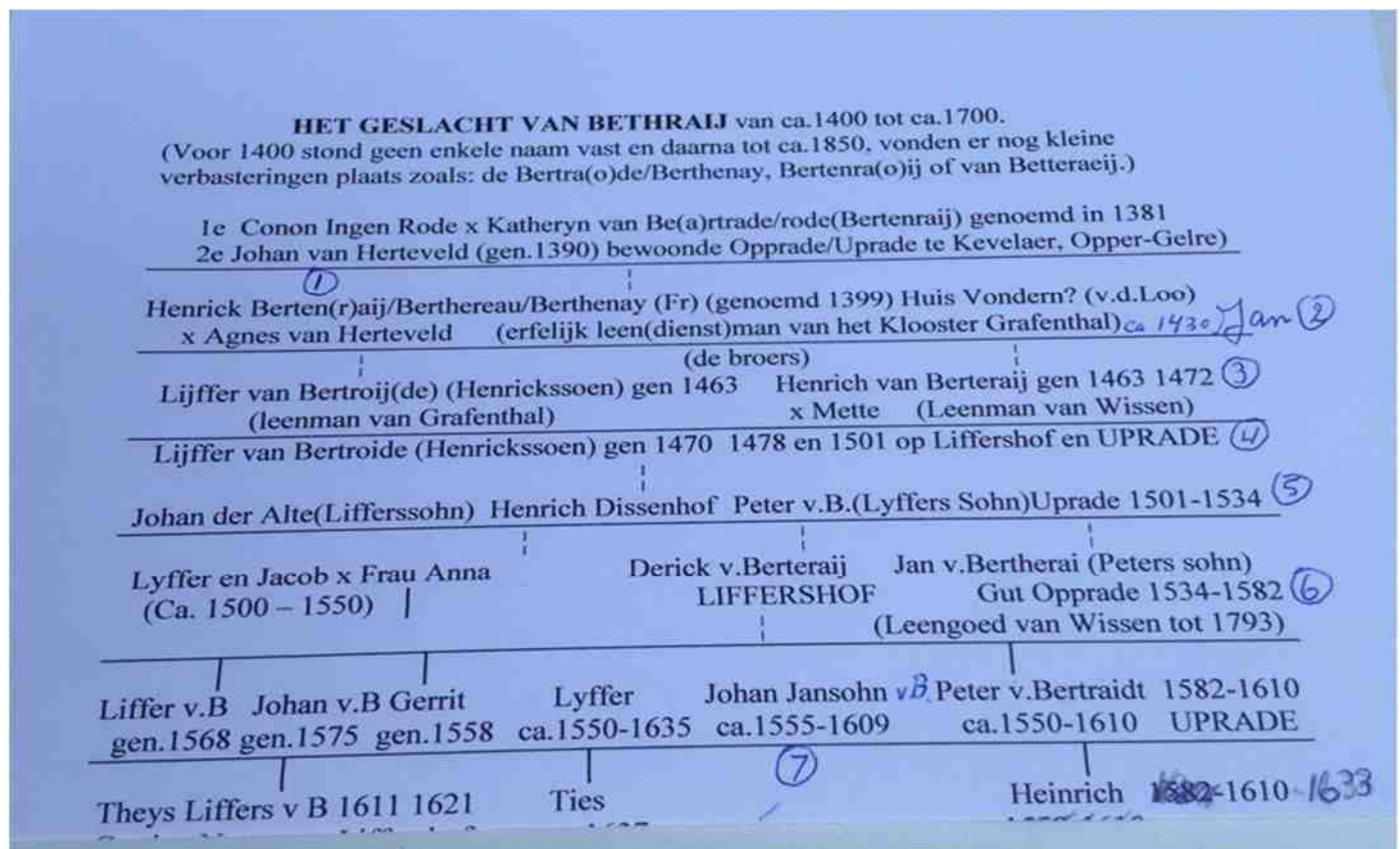

Jan van Bethraij 2018

Maar eerst liet Jan, zichtbaar trots, een foto zien van zijn pasgeboren stamhouder.

Hij begon meteen enthousiast te vertellen, dat hij de genealogie van de familie Van Bethraij minutieus heeft uitgeplozen vanaf 1399 tot aan heden.

Begin van de genealogie Geslacht van Berthraij vanaf +/- 1400

Genealogie familie van Bethraij: van kleine adel

Omdat Jan op de Beerenclauw is opgegroeid, heeft hij altijd interesse gehad in geschiedenis.

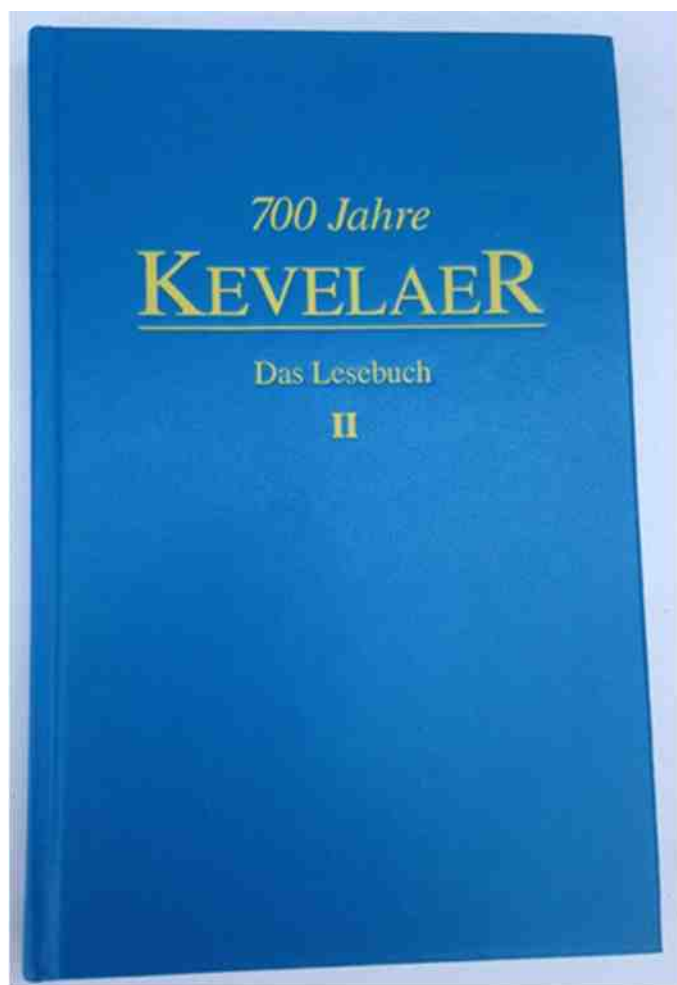
Jan kon zo ver teruggaan in zijn familiegeschiedenis, omdat hij ridders als verre voorvaders heeft.

Vanaf 1811, bij het begin van de Burgerlijke Stand, is het voor iedereen en dus ook voor Jan goed te doen, de familiestamboom uit te zoeken.

Vanaf 1648 heeft Jan in de doopregisters van de R.-K. kerk moeten snuffelen.

In de tijd daarvoor tot aan 1399 heeft Jan in de documenten over beleningen van landgoederen (die van vader op zoon – nooit op vrouwelijke familieleden – erfelijk beleend werden) zijn kennis opgedaan.

In het boek "700 Jahre Kevelaer, das Lesebuch 2" worden ook deze bezittingen van de familie Van Bethraij beschreven (op blz. 7): hieruit blijkt, dat hij van kleine adel afkomstig is.

Het boek "700 Jahre Kevelaer, das Lesebuch 2"

In de periode 1500-1600 blijkt de familie Van Bethraij een vermogende familie te zijn geweest. Maar omdat toentertijd de familie op te grote voet leefde, is het vermogen in damp opgegaan. De naam Van Berthraij komt van oorsprong uit Frankrijk:

Als je googlet op Berthenay Frankrijk verschijnt het volgende:

Berthenay is een gemeente in het Franse departement Indre-et-Loire en telt 674 inwoners. De plaats maakt deel uit van het arrondissement Tours.

Berthenay landkaart, © Google maps

Jan heeft Berthenay bezocht. Een Franse gids vertelde hem, dat de kleine adel regelmatig de opdracht van de hertog kreeg om het kasteel te verlaten en elders te gaan vechten. Bij afwezigheid werd dan vaak het kasteeltje in bezit genomen door een van de bastaardkinderen van de hertog, zodat bij terugkomst het kasteeltje vergeven was.

Jan: "Ik voel me een gewone man: ik voel geen adellijk bloed in mij stromen".

Korte geschiedenis van de Beerenclauw

In de Driepas van 1992 heeft Jan al een prachtig en uitgebreid artikel geschreven over de geschiedenis van de Beerenclauw. Deze Driepas is voor iedereen toegankelijk op de website www.HKDGL.nl

In 1391 wordt de naam Beerenclauw voor het eerst genoemd in het document als zijnde een kasteel. Rondom die plek hebben veel kleine oorlogen gewoed. Van het oude kasteel zijn nergens tekeningen meer te vinden, alleen beschrijvingen. Vier eeuwen lang is het huis eigendom geweest van de adellijke familie Cloeck. In 1879 werd het huis en de gronden verkocht aan de familie Van Nispen tot Pannerden. Deze familie verpachtten

Huis De Beerenclauw

*Familie Bethraij ter gelegenheid van de eerste communie van Willy
Zittend van links naar rechts: Annie, vader Gerrit, Theo, Willy,
moeder Marie met de kleine José, Jan, Gerrit
Achterste rij staand: Ria, Gerda, Diny, Bertus*

het huis met de gronden aan de familie Van Keulen.

Het huidige gebouw is in 1897 gebouwd op de oude funderingen van het kasteel.

Familie van Bethraij op de Beerenclauw

Dat nu de vierde generatie van de familie Van Bethraij op de Beerenclauw woont, heeft dus niets te maken met de ridderlijke afkomst van de Van Bethtraij's.

Vier generaties geleden kwam de opa van Jan te wonen op de Beerenclauw, doordat hij in 1894 trouwde met weduwe Van Keulen, die daar met zes kinderen was achtergebleven na het overlijden van haar man.

Opa Gerrit pachtte de boerderij van de eigenaar Van Nispen tot Pannerden. Hij kreeg als bedrijfsleider meteen van de jonkheer opdracht om er een schuur bij te bouwen, wat hij dan ook gedaan heeft. Jans oudere broer Bertus heeft het huis de Beerenclauw gekocht van de jonkheer. En nu bewoont de vierde generatie Van Bethraij het huis.

De landerijen rondom het huis zijn nog steeds in het bezit van de familie Van Nispen tot Pannerden; de landerijen worden aan boeren verpacht.

Heerlijke jeugd op de Beerenclauw

Jan grapte: "Ik ben geboren op de Beerenclauw na de oorlog in 1945 en wil het graag zo houden".
.....

De vader van Jan was in de oorlog weduwnaar geworden en bleef met zes kinderen achter. Een verdrietige situatie. Na het overlijden van zijn vrouw had de huishoudster Marie Martens meteen ook haar betrekking opgezegd en had ze al snel een nieuwe betrekking elders gevonden. Echter de zes kinderen waren dol op Marie. En net als in de film *The Sound of Music* werd Marie teruggehaald naar de Beerenclauw. Gerrit trouwde met Marie, waarna Jan in 1945 het levenslicht zag.

Een paar anekdotes uit "Mijn ontdekkingsreis"

Spelen bij de gracht

Jan heeft geweldige herinneringen aan zijn jeugd op de Beerenclauw.

Jan speelde graag met zijn vriendjes in de kazematten (verdedigingswerken), die in 1939 tijdens de mobilisatie waren gegraven in de gracht

bij de hoek van de Beerenclauw. De kazematten waren gericht op het treinspoor.

De gracht werd echter na WOII niet voldoende onderhouden; dit was immers veel werk. Er zaten veel ratten. In 1963 werd daarom de gracht gedempt met grond die vrijkwam bij het bouwen van het laboratorium van Unilever bij de Helhoek. En met het dempen was er een einde gekomen van deze heerlijke speelplek.

Altijd aan het graven

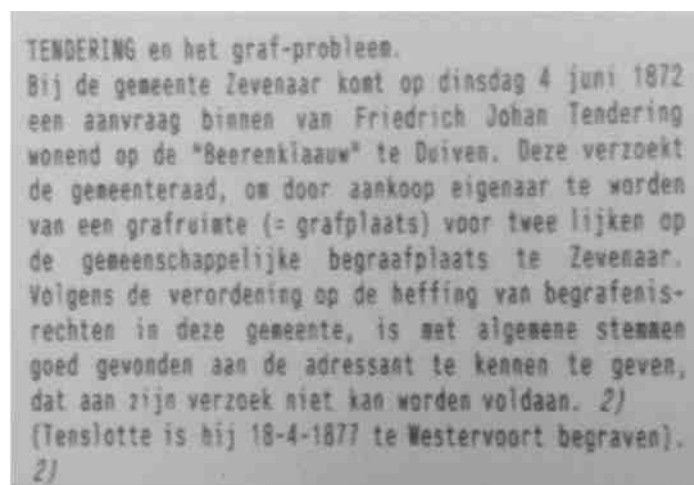
Jan was van jongs af erg geïnteresseerd in de geschiedenis van het "kasteeltje"; hij hoopte altijd een schat te vinden.

Als jong ventje was hij altijd aan het graven en speelde graag bij de gracht, tot verdriet van zijn moeder; menig bloeiende plant is daardoor naar de knoppen gegaan.

Jan: "Mijn vader had ooit gehoord, dat er kostbaarheden in de grond zouden zitten. Dit had hij gehoord van een Belgische professor uit Halle, die in 1960 bij de familie Van Bethraij op bezoek was. De professor had documenten bij zich met aanwijzingen waar de kostbaarheden zich bevonden. Vader had daar samen met Jans broer gegraven, maar ze vonden alleen.....grondwater. Het frappante is, dat de Duitsers in de oorlog ook aan het zoeken waren geweest, zij hadden ook een vermoeden, maar hebben op de verkeerde plek gezocht.

Jan gelooft trouwens nu nog steeds, dat er een schat met kostbaarheden te vinden moet zijn.

Met pretoogjes vertelde Jan over zijn eerste schat. Zijn "eerste schat" waren twee geraamtes, een vrouw met een kind, die hij opgroef. Jan: "Dit was heel bizar. Binnen een mum van tijd vielen de geraamtes uit elkaar, doordat er zuurstof bij was gekomen".

Tendering en het grafprobleem

Als volwassene heeft Jan onderzoek gedaan naar de afkomst van de twee geraamtes. In de archieven vond hij een document waarin stond, dat de vroegere bewoner meneer Tendering een verzoek had ingediend bij de gemeente Zevenaar om een grafruimte te mogen kopen op de gemeenschappelijke begraafplaats in Zevenaar bestemd voor twee lijken, die hij jaren eerder op eigen grond vlak naast zijn woonhuis begraven had; maar de gemeente gaf geen toestemming. Jan vermoedt, dat het Tenderings schoonzus met kind is geweest.

Jan vond als kind ook een groen uitgeslagen munt uit het jaar 1683. Als jochie heeft hij er dagenlang op gepoetst. Helaas heeft Jan de munt niet meer. Een verzekeringsinspecteur, die bij hen aan huis kwam had er meteen interesse in en wilde hem wel voor 10 gulden kopen; dat was veel geld voor die tijd. Jans vader (die ook verzekeringsman was) vond dat een goede deal, zodat kleine Jan de munt moest afstaan.

Jan heeft heel wat funderingen gevonden tijdens zijn graafwerk met emmer en schep. Vroeger was de Beerenclauw groter. Een deel is gesloopt, maar de kelder ervan bestaat nog; die is vol gegooid met puin. Jan wist zeker, dat ook in die gedempte kelder wat te vinden was en had al heel wat graafwerk verricht (hij zag al de blauwe tegels al), toen hij toch van zijn boze vader en moeder, alles weer moest dichtgooien.

Het spookt op het kasteel.....

Kinderen uit de buurt, want kinderen zijn onbevangen, kwamen graag bij Jan thuis spelen. Volwassenen uit de buurt liepen altijd met een grote boog om de Beerenclauw heen: men wist zeker, dat het daar spookte; iedereen wist van Tendering.

Ook de kleine Jan voelde al vroeg, dat het op de Beerenclauw niet pluis was.

Er had in de negentiende eeuw een paranormaal begaafde man gewoond nl. meneer F.J Tendering. Er deden verhalen de ronde, dat als meneer Tendering bezoek ontving, de deuren in het kasteel vanzelf open en dicht gingen.

Toen F.J. Tendering was overleden, moest het stoffelijk overschot weggebracht worden; niemand wilde hem wegbrengen. Toen zeiden ze in het dorp: "Ga maar naar Bouwman in de Molenstraat, die heeft een knecht en die knecht is nergens bang voor."

Die knecht was mijn grootvader Gerrit. Mijn grootvader – toen 17 jaar - bracht toen het

stoffelijk overschot op een kar naar Westervoort. De gemeente Zevenaar gaf geen toestemming om deze paranormale man daar te laten begraven. Toen mijn grootvader terugkwam op de Beerenclauw deed een man met een witte baard – in wie hij zeker de overledene herkende – de deur voor hem open.

En Jan heeft ook ervaren, dat het spookt op het kasteel.

Jan: "Ik was zes jaar en mijn broertje drie jaar toen ik in mijn geboortehuis zo'n Jeroen Bosch-achtig figuurtje heb gezien. Het was een klein wezentje van dertig centimeter groot. Het was grijs van kleur en het leek op een mensje, maar het was geen mensje. Ik zag het 's morgens vroeg toen ik wakker werd. Het stond bij mijn broertjes bed en keek mijn broer goed aan. Ik ben heel snel gaan liggen en trok meteen een laken over mijn hoofd. Dan hoorde ik het slepend mijn kant op komen. Het schudde aan mijn bed en maakte een grommend geluid, ik maakte snel een kruis, toen ging "het" gelukkig weg".

Jan: "Als jongen liep ik een keer nietsvermoedend heel snel naar boven de trap op, toen met een ruk een deur openging. Er liep een vrouw in historische kleding mij met een kaars in de hand voorbij. Ik voelde een heel koude, ijzige wind langs mijn lijf".

Jan: "In de boomgaarden spookte het ook. Ik heb daar vermoed ik een moeder met een dochter gezien, ook in heel oude klederdracht. Ze aten een appel, lachten me heel vriendelijk toe en zwaaiden naar mij".

Over de genealogie van de van Bethraij familie en hoe de eerste van Bethraij in Nederland terecht kwam....

Bij het uitzoeken van zijn stamboom kwam Jan veel bijzondere verhalen tegen

Jan heeft diverse verhalen te vertellen, die al generaties van vader op zoon werden doorverteld. Jan vertelde: "Toen Napoleon in 1812 naar Rusland trok, bleef er een bezettingsleger in Wezel achter om eventuele aanval van Engelse zijde te kunnen weerstaan. Jans betovergrootvader zat als Duitse soldaat in dat legioen. Op een dag besloot zijn betovergrootvader samen met 400 andere soldaten te deserteren; ze zakten lopend drie dagen en drie nachten de Rijn af. Overdag sliepen ze in holle knotwilgen. Van Bethraij kwam in Oud-Zevenaar terecht.

Hij kon onderduiken bij boer Otters in Oud-Zevenaar. Na drie jaar trouwde hij met de diens

dochter Bartruda. En zo zijn de Van Bethraij's in Nederland terechtgekomen. Trouwens....het is Van Bethraij en niet Von Bethraij, omdat het gebied rond Kevelaer vroeger Nederlands grondgebied was.

Dit verhaal sluit aan bij wat er in het boek: "Na Honderdvijftig Jaar, schetsen in de Lymers " uit 1966 op blz. 24 staat beschreven.

Een fortuin aan onze neus voorbijgegaan?

En nog een verhaal uit de mondelinge overlevering.....

In 1867 stierf de familie Hertefeld uit. Al vanuit 1462 was de familie Van Bertraij verbonden met de rijke familie Hertefeld uit Weeze. De verbintenis heeft ruim 400 jaar stand gehouden. Jans grootvader vertelde: "Na het overlijden van de laatste Hertefeld, ontving ik hierover een brief, maar die was in het Frans geschreven. Ik kon er geen wijs uit. Ik bracht de brief naar de notaris in Zevenaar om hem door hem te laten vertalen. Tot mijn verbazing vertrok de notaris met de noorderzon. Ik heb nooit meer iets van mijn brief en de notaris vernomen. Zou hij er met ons fortuin vandoor gegaan zijn?"

Wolven in Kevelaer

Van een Duitse historicus hoorde Jan ooit het volgende verhaal.

In 1635 had stadhouder Frederik Hendrik de Schenkenschans bij de splitsing van de Waal en de Rijn omsingeld. De Spanjaarden hadden de hulp

van de Duitse keizer ingeroepen. De Duitsers kwamen met een groot leger, met in hun kielzog een huurlingenleger met Kroaten- een zootje ongeregeld - dat een roedel half uitgehongerde wolven mee had genomen. Na de Schenkenschansslag werden de Duitse soldaten uitbetaald. Omdat de Kroaten uiteindelijk niet hadden meegedaan met de slag, kregen ze geen soldij uitbetaald. Daarop begonnen de Kroten te muiten. De wolven werden vooruit gestuurd richting Kevelaer, waar ze de inwoners aanvielen. Later hebben de Kroaten daar ook flink huisgehouden en het dorp uitgemoord. De familie Van Bethraij was de zwaarst getroffen familie. Ongeveer 10 jaar later heeft de Bürgermeister van Kevelaer Peter van Berteraij een Mariakapelletje in het dorp gesticht, wat uiteindelijk het begin bleek van de bedevaarten naar Kevelaer die nu nog gehouden worden....

Werkzame leven en gezinsperiode

Omdat Jan van jongs af niet zo'n sterke gezondheid had, was een boerenleven voor hem niet weggelegd. Zijn eerste baan had hij aan zijn vader te danken; vader was naast boer ook verzekeringsagent. Jan nam het verzekeringswerk gedeeltelijk van vader over. Later werkte hij op een assurantiekantoor. Hij kwam bij veel Groessenaren over de vloer en genoot daar van de bijzondere verhalen, die de dorpsbewoners hem vertelden.

In zijn vrije tijd heeft hij graag gestudeerd. Jans fascinatie voor geschiedenis was op de lagere school door meester Jaap van Lunenburg extra versterkt. Die meester kon geweldig vertellen; hij deed het galopperen van een paard na, ook als een paard over de ophaalbrug moest, kon je het gewoon zien en horen.

Jan behaalde zijn MO akte geschiedenis. Omdat essentiële levensvragen hem interesseerden, heeft hij later ook nog theologie en levensbeschouwing gestudeerd.

Met zijn huwelijk met Hermine en met de geboorte van zijn drie kinderen heeft hij – met ups en downs – een mooi gezinsleven gehad.

Tot slot

Jan kijkt met plezier terug aan de periode, waarin hij in Groessen woonde.

Jan: " Ik heb leuke en goed herinneringen aan Groessen, ons buurtschap de "Helhoek" met zijn bijzondere mensen, die heel belangrijk voor mijn leven zijn geweest".

Jan zit vol met anekdotes uit die tijd....

De allerleukste anekdote van Groessen vind ik nog steeds het verhaal van Bartje, Berendje en Catootje Diesveldt.

Catootje – al een eind in de zeventig – kocht nog steeds wanneer ze boodschappen ging doen maandverband. De kruidenierster had dat een tijdje aangezien, toen ze op een dag vroeg: "Catootje, nou moet je me toch eens vertellen, je bent nou al zeventig, wat moet jij toch in godsnaam met al dat maandverband?"

Waarop Catootje zei: "Ja, maar dat vinden onze jongens zo fijn in de klompen!"

En dan nog maar een anekdote:

Jan kwam bij vele bewoners aan huis. Zo kwam hij ook bij een man van 90 jaar aan huis, die nog elke week te biecht ging. Jan werd onderhand wel nieuwsgierig en vroeg hem: "Waarom ga je toch elke week te biecht? Waarop de oude man antwoordde: "Maar Jan, de zonde van de begeerte is er nog steeds!"

Jan kijkt met veel tevredenheid terug op zijn bijzondere leven. Hij heeft een mooi huwelijk gehad met Hermien, die helaas in 2012 veel te vroeg overleed.

Hij is trots op zijn drie kinderen en zijn kleinkinderen.

Hij is blij, dat hij met zijn boek "Mijn Ontdekkingsreis" een mooi document achterlaat voor zijn kinderen.

Duiven, juni 2018, Agnes van Beurden

De Beerenclauw in mei 2005, ©HKDGL

Aan de leden van de Historische Kring Duiven Groessen Loo (HKDGL)

Wij als bestuurders onze vereniging HKDGL willen u graag informeren over het volgende. Per 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht. Om hier als vereniging aan te kunnen voldoen, zullen wij u informeren hoe wij omgaan met uw gegevens tav de ledenadministratie.

Ook zijn er veel praktische zaken waarmee wij te maken krijgen inzake de AVG. Daarom willen wij u informeren over de volgende privacyverklaring:

Privacyverklaring

Overzicht van de persoonsgegevens die wij verwerken

- Voorletters en achternaam
- Adresgegevens
- Telefoonnummer(s)
- E-mailadres
- IBAN
- Overige persoonsgegevens die u actief verstrekt in correspondentie of telefonisch

Verwerkingsdoelen alsook een eventuele rechtmatige grondslag

Deze persoonsgegevens worden voor de volgende doelen verwerkt:

- Het afhandelen van uw betaling/incasso
- Verzenden van de Driepas
- U te kunnen bellen of mailen indien dit nodig is
- U te informeren over eventuele andere zaken

Hoe lang we gegevens bewaren

Wij zullen uw persoonsgegevens niet langer bewaren dan strikt nodig is om de doelen te realiseren waarvoor uw gegevens worden/zijn verzameld.

Delen met anderen

Zonder uw toestemming verstrekken wij de persoonsgegevens niet aan derden, tenzij wij wettelijk verplicht zijn om uw persoonsgegevens te verstrekken aan deze derden.

Gegevens inzien, aanpassen of verwijderen

U heeft in beginsel het recht om uw persoonsgegevens in te zien, aan te vullen, te corrigeren of te verwijderen. Dit laatste uiteraard als u uw lidmaatschap gaat opzeggen.

U kunt een verzoek tot inzage, correctie of verwijdering sturen naar penningmeester@hkdl.nl of naar Remigiusplein 9, 6921BL Duiven. Wij zullen zo snel mogelijk, doch uiterlijk binnen één maand, op uw verzoek reageren.

Beveiliging

Wij nemen de bescherming van uw gegevens serieus en nemen passende maatregelen om misbruik, verlies, onbevoegde toegang, ongewenste openbaarmaking en ongeoorloofde wijziging tegen te gaan. Als u de indruk heeft dat uw gegevens niet goed beveiligd zijn of er aanwijzingen zijn van misbruik of overtreding van de AVG, neem dan contact op met ons via secretariaat@hkdl.nl.

Wijziging van de privacyverklaring

Wij passen ons privacybeleid (indien nodig) van tijd tot tijd aan om het up-to-date te houden. Op de onze website (www.hkdgl.nl) zal steeds de meest recente versie van onze Privacyverklaring worden opgenomen.

Het bestuur, Historische Kring Duiven Groessen Loo

Activiteiten

Jaarvergadering

Op 28 maart j.l. is de algemene ledenvergadering van onze vereniging gehouden in de Ogtent. De vereniging nam afscheid van bestuurslid Maurits Hagenaar. Agnes van Beurden en Carel Smits werden voorgedragen als nieuw bestuurslid. Hun benoeming werd goedgekeurd door de vergadering.

Tijdens deze vergadering was er naast de verplichte items van de secretaris en de penningmeester ook aandacht voor het nieuwe Stimuleringsbeleid gemeente Duiven.

De gemeente Duiven gaat het subsidiebeleid veranderen. Er komt daarvoor in plaats een stimuleringsbeleid; de gemeente wil, dat de gesubsidieerde verenigingen toekomstbestendig worden. De maatschappelijke betrokkenheid is hierbij een speerpunt.

Tevens kwam tijdens de vergadering het contributiebeleid van onze vereniging ter sprake. Het bestuur kreeg van de vergadering toestemming om met een plan te komen m.b.t. contributiehoogte en systematiek.

Aansluitend aan de vergadering heeft de heer D. Lueb een lezing

gegeven over de Kleefse enclaves waarbij met name de posities van de betrokken inwoners aan bod kwam.

Das Groessen

Op zondag 24 juni j.l. was de manifestatie Das Groessen. De Historische Kring Duiven-Groessen-Loo had een stand in de Heilige Andreaskerk. Onze stand werd door veel belangstellenden bezocht. Bij de stand kon worden gereageerd op foto's om eventuele namen te achterhalen en konden (historische) boeken worden gekocht. Tevens werd informatie verstrekt over het doen en laten van onze vereniging.

Liemers helemaal goed Courant

De Historische kring werkt mee aan de Liemers Helemaal Goed Courant. Deze krant verschijnt sinds 3 maart 2018 iedere veertien dagen huis aan huis - met hoofdzakelijk goed nieuws - en wordt gemaakt door leerlingen van het Liemers College en het Candea College en uitgegeven door de kersverse stichting Daadkr8-Media. In iedere uitgave heeft de Historische Kring een eigen rubriek.

Historische Kring
Duiven-Groessen-
Loo

10 mei 1940

Plaat Duin

Wat ik herinner me... Jan de Wit:

In de vroege ochtend van die tiende mei 1940 werd iedereen gewekt door: « voor die tijd » zeer vele in westelijke richting overvliegende en duidelijk als Duitse vliegtuigen te herkennen. Wie daarover nog niet wist, was gewaarsd, werd het wel door de enorme smol om ongeveer 4.30 uur waartoe in naar later op die dag bekend werd: de Westervoorste brug werd opgeblazen. Het Duitse patrouille uit Emmenich was daardoor niet verder in de daarmee aangelegende militaire en het materiaal werden tegen fort Westervoorst gezet.

Daar op die dag werden de vliegtuigen terug richting 'westen', en het was juist te zien hoe zwart, donkere, bevestigd waren. Niemand wist wat hun bestemming was geweest, men dacht aan bombardementen achter de Duitse linie, aan parachutisten dacht niemand.

In de loop van de middag liep het dorp vol Duitse soldaten, die met vroege ochtend als motor met zijden werden aangevoerd. De soldaten zagen er schone, vrolijk en uitgerust uit, bij elkaar hadden ze nog niet gevochten.

Waar soldaten maanden een rust op de wereld - toen hadden we die nog in Groessen - om te gebruiken, talen en koffer te kopen, want koffie van echte koffiebomen werden ze zo koken. Ze gingen zich inschrijven, vielen niemand aan en probeerden een praatje met ons te maken. Enkele liepen benauwd met en hadden kennelijk de indruk dat ze niet op rust en orde. De volgende ochtend vroeg bleek dat de Duitsers al waren vertrokken, richting Groessen naar later bleek. Een Duitse motorrijder had in jaren later nog eens weer gezien. Hij vertelde dat bij hem geen van de Duitsers van die nacht in Groessen het hadden overtuigd op de Groessenberg. Hij had alles overtuigd in zijn functie als moordenaar: stichting de generaal bijeen, zo noemde hij dat.

Rabobank Clubkas Campagne

Vorig jaar mochten wij als vereniging ruim € 850 ontvangen van de Rabobank omdat vele leden van onze vereniging op de Historische Kring Duiven Groessen Loo hadden gestemd bij de Rabobank Clubkas Campagne.

Rabobank Arnhem en Omstreken ondersteunt ook dit jaar clubs in haar regio financieel met de Rabobank Clubkas Campagne. De leden van de bank mogen € 150.000 verdelen onder de verenigingen en stichtingen die deelnemen aan deze campagne.

Ieder lid van de bank ontvangt vijf stemmen, waarvan zij er maximaal twee op dezelfde vereniging of stichting mogen uitbrengen. Hoe meer stemmen, hoe hoger de financiële ondersteuning voor de betreffende vereniging of stichting.

De stemperiode is van 28 augustus tot en met 11 september 2018.

Stem op de Historische Kring Duiven Groessen Loo !!

Ledennieuws

De vereniging heeft de afgelopen maanden drie nieuwe leden mogen verwelkomen.

Programma 2018

ZOMERVAKANTIE

van 4 juli t/m 29 augustus

Vanaf woensdag 5 september bent u weer iedere woensdagavond welkom tussen 19:30 en 21:30 in zaal "bij Annie".

zaterdag 8 september 2018

OPEN MONUMENTENDAG

Thema: In Europa

.....

Tijdens de evenementen kunt u ons herkennen aan onze nieuwe outfit

zondag 30 september 2018

Centrum Duiven, aanvang 12:00 uur

DUUVE TE GEK

oktober 2018

MAAND VAN DE GESCHIEDENIS

Thema: Opstand

21 november 2018

SYMPOSIUM

Loo en omgeving

*In de Dorpsnoot te Loo
Aanvang 20:00
Inloop van 19:30*

Indien onbestelbaar retour: Remigiusplein 9, 6921 BL Duiven

Toen en Nu

Huize Welleveld aan de van Dorth tot Medlerstraat door de jaren heen.

